

analiza

MARKO LUKIĆ/PIXSELL

Nitko u Hrvatskoj ne smije trpjeti zato što zna samo hrvatski!

Donošenje novoga zakona o hrvatskom jeziku prirodan je i razumljiv politički čin suverene države kako bi svoj jezik što bolje i djelotvornije uredila, učvrstila i zaštitila

Božidar Petrač
književnik i prevoditelj

Otkako je Vlada Republike Hrvatske 1. kolovoza poslala u javno savjetovanje nacrt Zakona o jeziku koje će potrajati do početka rujna i otkako se ta inicijativa pojavila u javnosti, ovih kolovoških dana nepodnošljivom lakoćom neki mediji i portali koristeći svoje novinare, tobožnje stručnjake i lijeve liberalne i jugonostalgične kulturne djelatnike i pisce nastoje na sve načine omalovažiti, izrugati i proglasiti ovu zakonsku inicijativu suvišnom, beskorisnom, bespredmetnom, pa i štetnom. Uglavnom je riječ o istim libertijancima i represivno-domoljubnim jugoslavenima koji su se u proteklih tridesetak godina od hrvatskog osamostaljenja i neovisnosti uvijek javljali i opirali svakom pokušaju zakonskih prijedloga o zaštiti i očuvanju hrvatskoga jezika kao nosivog stupa identiteta hrvatskog naroda. Štoviše, prije nekoliko godina potpisali su i takozvanu sarajevsku deklaraciju kojom tvrde da Bosanci, Crnogorci, Hrvati i Srbi govore istim jezikom, te ga kao srpsko-hrvatski određuju kao "zajednički standardni jezik policentričnog tipa".

Preživio protivštine i svojatanja

Nasrtaji na hrvatski jezik, hrvatsku književnost i hrvatski identitet, dakako i na teritorij, nisu osobito nova pojava. Traju oni već više od stotinu godina još od Bečkog pa do Novosadskog dogovora, nastojeći ga unificirati u amalgam nekakva umjetnoga jugoslavenskog jezika, a onda i u neprirodne mješavine srpskohrvatskoga ili hrvatskosrpskog jezika, što je dovelo do Deklaracije o hrvatskom književnom jeziku iz 1967. Nikada se ne smiju zaboraviti ti tvrdi i učestali pokušaji unifikacije i posrbijavanja hrvatskoga jezika, kao ni oni koji su, želeći ga od takvih pokušaja zaštititi, bili politički i sudski progonjeni. Unatoč tim i takvim napadima, negacijama njegove samosvojnosti i pokušajima njegova brisanja i stapanju vazda političke naravi, hrvatski je jezik kao simbol hrvatske državnosti preživio sve protivštine i sva svojatanja.

Kad je 1990-ih godina uspostavljena hrvatska državna samostalnost, ni tada ga dio takozvane jugonostalgične hrvatske medijske, kulturne i političke scene, uglavnom tijesno povezan s bivšim jugoslavenskim režimom, nije pustio da se mirno učvršćuje i razvija, posprdno i prezrivo proglašavajući sve pokušaje njegova zakonskog učvršćenja

nacionalizmom, jezičnim purizmom, pa kao i danas, evo, u tijeku javnog savjetovanja, nacionalističkom rabotom uklanjanja iz jezične uporabe srpskih riječi. Godinama su u suverenoj i neovisnoj hrvatskoj državi izmišljali i plašili javnost, a čine to i danas, kako se sprema zakon prepun nakaradnih odluka i neciviliziranih zabrana. Kao predsjednik Društva hrvatskih književnika punih šest godina svojedobno sam se susretao sa sličnim bojovničkim nasrtajima na samo ime hrvatskoga jezika i pokušaja njegova zamjenjivanja nekim drugim jezičnim rješenjima kao što su to učinili sarajevskom deklaracijom.

Protivnici omalovažavaju i prešućuju

Danas se ciničnim i posprdnim riječima omalovažavaju tobože preživjele i zastarjele hrvatske institucije poput Matice hrvatske, svojevrsnog legla crnog konzervativizma i zaostalosti, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti itsl. i javno vrijeđaju kulturni djelatnici, jezikoslovci i književnici koji zagovaraju i podržavaju inicijativu donošenja zakona o jeziku. Pojedini jezikoslovci, pisci i književne udruge poput Hrvatskoga društva pisaca tuže se što se i njih nije pitalo i konzultiralo, što ih je Radna skupina Matice hrvatske tobože zaobišla, zaboravljajući pritom da su svojedobno i kao cijela udruga, Hrvatsko društvo pisaca, i kao pojedinci, Maticu hrvatsku, koja je gotovo prije desetak godina nastojala izraditi prijedlog zakona o hrvatskom jeziku, posprdno preimenovali u Maricu hrvatsku i izrugivali se njezinim naporima. Pokazalo se da to nije istina i da su istinu govorili oni koji su radili na Zakonu: da on želi zaštititi hrvatske građane, da nitko u Hrvatskoj ne smije trpjeti zato što zna samo hrvatski, da moramo zaštititi svoj standardni jezik u svim njegovim funkcionalnim oblicima kako bi on i dalje uspješno služio hrvatskoj civilizaciji.

Zanimljivo je da protivnici donošenja Zakona o jeziku nikada svojim čitateljima ne kažu da takve zakone imaju i skandinavске zemlje, Belgija, Španjolska, Litva, Švicarska, Francuska, Ukrajina, Mađarska, naši susjedi Slovenci, Srbija i Crna Gora... Jesu li to sve nacionalističke zemlje? Zakone imaju već dugo godina, neke odnedavno, ali nismo primijetili da su bojovnici protiv Zakona o hrvatskom jeziku ikada što napisali protiv jezičnih zakona tih zemalja. Misle li oni da Hrvatska nema pravo na ono na što druge zemlje imaju pravo, pa se uzrujavaju kad god Hrvatska napravi kakav korak u jačanju vlastitog identiteta i demokratizacije svojega društva?

Svi oni koji su suočeni sa stalnim nasrtajima i svojatanjima vlastitih identitetskih stupova, jezika, književnosti, kulture i teritorija, te s nesmiljenim procesom globalizacije, i koje u prvom redu zanima sudbina hrvatskog jezika, njegova zaštita i njegov nesmetani razvitak, a takvih je velika većina, za razliku od onih koji svim silama potkopavaju donošenje zakona o hrvatskom jeziku, dobro razumiju trenutne društvene i političke okolnosti u kojima postupno slabe politike globalnih ideologija koje su suprotne duhu i povijesnom nasljeđu pojedinih europskih naroda i svjesni su potrebe pa i nužde da se hrvatski jezik zaštiti posebnim zakonom. Stoga je donošenje novoga zakona o hrvatskom jeziku posve prirodan i razumljiv politički čin jedne suverene države kako bi svoj jezik, kao jedan od službenih jezika Europske unije, što bolje i djelotvornije uredila, učvrstila i zaštitila. ●